

Explanations for the *Churban* in Tanakh and Chazal

Rabbi Judah Kerbel, Queens Jewish Center

צום שבעה עשר בתמוז תשע"ט

1. ויקרא פרק כו. יד-טו

(יד) ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות האלה: (טו) ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגדלו ונפשוכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי:

1. Vayikra 26:14-15

But if you do not obey Me and do not observe all these commandments, if you reject My laws and spurn My rules, so that you do not observe all My commandments and you break My covenant...

2. ויקרא פרק כו. כא

(כא) ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבע כחטאתיכם:

2. Vayikra 26:21

And if you remain hostile toward Me and refuse to obey Me, I will go on smiting you sevenfold for your sins.

3. ויקרא פרק כו. לד-לה

(לד) אז תרצה הארץ את שבתתיה כל ימי השמה ואתם בארץ איביכם אז תשבת הארץ והרצת את שבתתיה: (לה) כל ימי השמה תשבת את אשר לא שבתה בשבתתיכם בשבתכם עליה:

3. Vayikra 26:34-35

Then shall the land make up for its sabbath years throughout the time that it is desolate and you are in the land of your enemies; *then shall the land rest and make up for its sabbath years*. Throughout the time that it is desolate, it shall observe the rest that it did not observe in your sabbath years while you were dwelling upon it.

4. דברים פרק כח. מה-מח

(מה) ובאו עליך כל הקללות האלה ורדפוך והשיגוך עד השמדך כי לא שמעת בקול יקוק אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו אשר צוך: (מו) והיו בך לאות ולמופת ובזרעך עד עולם: (מז) תחת אשר לא עבדת את יקוק אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל: (מח) ועבדת את איביך אשר ישלחנו יקוק בך ברעב ובצמא ובעירם ובהסר כל ונתן על ברזל על צוארך עד השמידו אתך:

4. Devarim 28:45-48

All these curses shall befall you; they shall pursue you and overtake you, until you are wiped out, because you did not heed the LORD your God and keep the commandments and laws that He enjoined upon you.

They shall serve as signs and proofs against you and your offspring for all time.

Because you would not serve the LORD your God in joy and gladness over the abundance of everything, you shall have to serve—in hunger and thirst, naked and lacking everything—the enemies whom the LORD will let loose against you. He will put an iron yoke upon your neck until He has wiped you out.

5. רש"י ויקרא פרק כו פסוק לה

את אשר לא שבתה - שבעים שנה של גלות בבל הן כנגד שבעים שנות השמטה ויובל שהיו בשנים שהכעיסו ישראל בארצם לפני המקום ארבע מאות ושלשים שנה.

5. Rashi Vayikra 26:35

The seventy years of exile in Babylonia correspond to the 70 years of *shemitta* and *yovel* that appeared during these 430 years in which Israel angered God in the Land.

6. רמב"ן ויקרא פרק כו פסוק טז

ודע והבן כי האלות האלה ירמזו לגלות ראשון, כי בבית הראשון היו כל דברי הברית הזאת הגלות והגאולה ממנו. שכן תראה בתוכחות, שאמר ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם, ואמר להפרכם את בריתי, והזכיר בהם במות וחמנים וגלולים (פסוק ל), כי היו עובדי עבודת כוכבים ועושים כל הרעות. והוא שאמר (פסוק לא) והשימותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניחוחכם, יתרה בהם לסלק מהם מקדשו וקבול הקרבנות שהיו לרצון לו במקדש ההוא. והעונשים עליהם, חרב וחיה רעה ודבר ורעב, וגלות בסוף, כי כל זה היה שם כאשר בא בפירוש בספר ירמיהו (לב כד). ואמר בגלות (פסוקים לד לה) אז תרצה הארץ את שבתותיה וגו' כל ימי השמה תשבות את אשר לא שבתה, שהיו שנות הגלות כשנים אשר בטלו השמיטות, וכן אמר הכתוב בגלות ההוא (דהי"ב לו כא) למלאת דבר ה' בפי ירמיהו עד רצתה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה שבתה למלאת שבעים שנה. כן התרה בהם וכן הגיע אליהם, א"כ דבר ברור הוא שעל הגלות ההוא דיבר הכתוב:

אבל הברית שבמשנה תורה ירמז לגלותו זה ולגאולה שנגאל ממנו. כי הסתכלנו תחילה שלא נרמז שם קץ וקצב ולא הבטיח בגאולה, רק תלה אותה בתשובה. ולא הזכיר בעבירות ההם שיעשו אשרים וחמנים ושיעבדו עבודת כוכבים כלל, אבל אמר, (דברים כח טו) והיה אם לא תשמע בקול ה' אלהיך לשמור לעשות את כל מצותיו וחוקותיו. אמר, כי מפני שיעברו על קצת מצותיו שלא ישמרו ויעשו את כולן יענשו, שכן היה בבית שני, כמו שאמרו (יומא ט ב) שבית ראשון מפני מה חרב, מפני עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים, בית שני שאנו בקיאים בהם שהיו עוסקין בתורה ובגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שנאת חנם שהיתה ביניהם. ולא הזכיר שם המקדש וריח ניחוח כאשר הזכיר כאן, שלא היתה האש יורדת ואוכלת הקרבנות בבית שני, כמו שהעידו במסכת יומא שם (כא ב):

6. Ramban Vayikra 26:16

Know and understand that these curses allude to the first exile, for it was during the time of the First Temple that all the words of this covenant applied, both regarding the exile itself and the redemption from it. For you will see in the admonishments, for Scripture states "if you consider My decrees loathsome, and if your soul rejects my ordinances," and it states "so that you will annul my covenant," and it mentions lofty buildings and sun-idols and idols among the Israelites, for the people in the First Temple were idolaters and did all kinds of evil things. And this is the meaning of what Scripture states "and I will make your sanctuaries desolate; I will not savor your satisfying aromos" - it is warning them that Hashem would remove Hashem's sanctuary and acceptance of their offerings, which had been accepted with favor by Hashem in that Temple. And this can similarly be seen via the punishments that will come upon them - the sword and wild beasts and pestilence and hunger and exile at the end, for all this occurred there as appears explicitly in the book of Jeremiah.

And Scripture states regarding the exile, "Then the land will be appeased for its sabbaticals during all the years of its desolation... whatever it did not rest..." that the years of exile would be in correspondence to the years during which they abrogated the sabbatical years. And similarly Scripture states regarding that exile: "This was in

fulfillment of the word of Hashem, spoken by Jeremiah, until the land would be appeased of its sabbatical years - all the years of its desolation it rested, to the completion of seventy years. So did God warn them and so did it happen to them. This being the case, it is clear that Scripture in our chapter is speaking about that first exile. *But the covenant in Deuteronomy is an allusion to our present exile and to the redemption through which we will be redeemed from it.*

For we notice first that there is no hint there of an end or period of duration of the exile, and Scripture does not make an absolute promise of redemption, but rather makes it dependent on repentance. Nor does it mention that the Israelites would make *asheirim* or sun-idols, or that they would commit idolatry altogether. Rather it states “But it will be that you do not hearken to the voice of Hashem, your God, to observe to perform “all” God’s commandments and all God’s decrees.” Scripture is thus saying that on account of transgressing *some* of God’s commandments - if they will not observe and perform all of them - they would be punished, for so it was that in the Second Temple, as the Sages said: “Why was the First Temple destroyed? On account of idolatry, sexual immorality, and bloodshed. But the Second Temple, which we know about the Jews that they involved themselves in Torah study and acts of kindness - why was it destroyed? Because of the baseless hatred that prevailed between them. And Scripture does not mention there that the destruction of the Temple and the termination of the accompanying satisfying aromas from the sacrifices as it mentions here, for fire did not descend from heaven and consume the sacrifices in the Second Temple as it did in the First, as our Sages testified in Tractate Yoma.

Translation adapted from Artscroll (Brooklyn, 2010).

7. מיכה פרק ג, ט-יב

(ט) שָׁמְעוּ נָא זֹאת רְאִשֵׁי בֵּית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמִּתְעַבִּים מִשִּׁפְט וְאֵת כָּל הַיְשָׁרָה יַעֲקֹשׁוּ: (י) בְּנֵה צִיּוֹן בְּדַמִּים וִירוּשָׁלַם בְּעוֹלָה: (יא) רְאִשֵׁיהָ בְּשַׁחַד יִשְׁפֹּטוּ וְלִהְיֶיהָ בְּמַחִיר יִירוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יִקְסְמוּ וְעַל יְקִוּק יִשְׁעֵנּוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְקִוּק בְּקִרְבָּנוּ לֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה: (יב) לָכֵן בְּגִלְלַכֶם צִיּוֹן שָׁדָה תַּחֲרֹשׁ וִירוּשָׁלַם עֵינֵי תִהְיֶה וְהָר הַבַּיִת לְבָמוֹת יַעַר:

7. Micah 3:9-12

Hear this, you rulers of the House of Jacob, You chiefs of the House of Israel, Who detest justice And make crooked all that is straight, Who build Zion with crime, Jerusalem with iniquity! Her rulers judge for gifts, Her priests give rulings for a fee, And her prophets divine for pay; Yet they rely upon the LORD, saying, “The LORD is in our midst; No calamity shall overtake us.” Assuredly, because of you Zion shall be plowed as a field, And Jerusalem shall become heaps of ruins, And the Temple Mount A shrine in the woods.

8. מלכים ב פרק כ, יד-יח

(יד) וַיָּבֹא יִשְׁעִיהוּ הַנְּבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאֵין יָבֹאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ מֵאַרְץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבְּבֶל: (טו) וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתְךָ וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא הָרְאִיתֶם בְּאַצְרֹתַי: (טז) וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיהוּ אֶל חֲזַקְיָהוּ שִׁמְעֵ דְבַר יְקִוּק: (יז) הֲנֵה יָמִים בָּאִים וְנֹשָׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתְךָ וְאֲשֶׁר אֶצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּבֶלְהָ לֹא יוֹתֵר דְּבַר אָמַר יְקִוּק: (יח) וּמִבְּנוֹךְ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יְקַח יְקַח וְהָיוּ סְרוּסִים בְּהִכַּל מֶלֶךְ בְּבֶל:

8. Kings II 20:14-18

Then the prophet Isaiah came to King Hezekiah. “What,” he demanded of him, “did those men say to you? Where have they come to you from?” “They have come,” Hezekiah replied, “from a far country, from Babylon.” Next he asked, “What have they seen in your palace?” And Hezekiah replied, “They have seen everything that is in my palace. There was nothing in my storehouses that I did not show them.” Then Isaiah said to Hezekiah, “Hear the word of the LORD: A time is coming when everything in your palace which your ancestors have stored up to this day will be carried off to Babylon; nothing will remain behind, said the LORD. And some of your sons, your own issue, whom you will have fathered, will be taken to serve as eunuchs in the palace of the king of Babylon.”

9. ישעיהו פרק א, כג

שְׁרִיךְ סוֹרְרִים וְחֻבְרֵי גִנְבִים כְּלוּ אֶהֱב שִׁחַד וְרִדְף שְׁלֹמֹנִים יְתוֹם לֹא יִשְׁפֹטוּ וְרִיב אֶלְמָנָה לֹא יָבֹא אֲלֵיהֶם:

9. Isaiah 1:23

Your rulers are rogues and cronies of thieves, everyone avid for presents and greedy for gifts; they don't judge the case of the orphan and the widow's cause never reaches them.

10. ירמיהו פרק ז, א-טו

(א) הַדְּבַר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְקֹנָק לֵאמֹר: (ב) עֵמֵד בַּשַּׁעַר בֵּית יְקֹנָק וְקִרְאתָ שֵׁם אֶת הַדְּבַר הַזֶּה וְאָמַרְתָּ שְׁמֵעוּ דְבַר יְקֹנָק כֹּל יְהוּדָה הַבָּאִים בַּשַּׁעֲרִים הָאֵלֶּה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְיְקֹנָק: ס (ג) כֹּה אָמַר יְקֹנָק צְבֹאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאִשְׁכְּנָה אֶתְכֶם בְּמִקְוֹם הַזֶּה: (ד) אֵל תִּבְטְחוּ לָכֶם אֵל דְּבַרֵי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר הֵיכַל יְקֹנָק הֵיכַל יְקֹנָק הֵמָּה: (ה) כִּי אִם הֵיטִיב תִּיטִיבוּ אֶת דַּרְכֵיכֶם וְאֶת מַעַלְלֵיכֶם אִם עֲשִׂיתֶם תַּעֲשׂוּ מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ: (ו) גֵּר יְתוֹם וְאֶלְמָנָה לֹא תַעֲשִׂקוּ וְדָם נָקִי אַל תִּשְׁפְּכוּ בְּמִקְוֹם הַזֶּה וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִלְכוּ לְרַע לָכֶם: (ז) וְשִׁכַנְתִּי אֶתְכֶם בְּמִקְוֹם הַזֶּה בְּאַרְץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבֹּתֵיכֶם לְמֵן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם: (ח) הִנֵּה אַתֶּם בֹּטְחִים לָכֶם עַל דְּבַרֵי הַשֶּׁקֶר לְבַלְתִּי הוֹעִיל: (ט) הַגִּבּוֹר רָצַח וְנֹאֵף וְהַשֹּׁבֵעַ לַשֶּׁקֶר וְקִטְרַר לְבַעַל וְהַלֵּךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם: (י) וּבְאַתֶּם וְעַמְדַתְּם לִפְנֵי בַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו וְאָמַרְתֶּם נִצְלָנוּ לְמַעַן עֲשׂוֹת אֶת כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה: (יא) הַמַּעֲרַת פְּרָצִים הָיָה הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו בְּעֵינֵיכֶם גַּם אֲנֹכִי הִנֵּה רְאִיתִי נְאֻם יְקֹנָק: ס (יב) כִּי לֹכֵהוּ אֵל מִקְוֹמִי אֲשֶׁר בְּשִׁילֹו אֲשֶׁר שִׁכַנְתִּי שְׁמִי שֵׁם בְּרֵאשׁוֹנָה וְרָאוּ אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי רַעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל: (יג) וְעַתָּה יַעַן עֲשׂוֹתְכֶם אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה נְאֻם יְקֹנָק וְאָדְבַר אֲלֵיכֶם הַשֶּׁכֶם וְדַבַּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְאָקְרָא אֶתְכֶם וְלֹא עָנִיתֶם: (יד) וְעָשִׂיתִי לְבַיִת אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו אֲשֶׁר אַתֶּם בֹּטְחִים בּוֹ וְלְמִקְוֹם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וְלְאַבֹּתֵיכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשִׁלֹו: (טו) וְהִשְׁלַכְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל פְּנֵי כַּאֲשֶׁר הִשְׁלַכְתִּי אֶת כָּל אַחֲיֵיכֶם אֶת כָּל זֶרַע אֶפְרָיִם:

10. Jeremiah 7:1-15

The word which came to Jeremiah from the LORD: Stand at the gate of the House of the LORD, and there proclaim this word: Hear the word of the LORD, all you of Judah who enter these gates to worship the LORD! Thus said the LORD of Hosts, the God of Israel: Mend your ways and your actions, and I will let you dwell in this place. Don't put your trust in illusions and say, “The Temple of the LORD, the Temple of the LORD, the Temple of the LORD are these [buildings].” No, if you really mend your ways and your actions; if you execute justice between one man and another; if you do not oppress the stranger, the orphan, and the widow; if you do not shed the blood of the innocent in this place; if you do not follow other gods, to your own hurt— then only will I let you dwell in this place, in the land that I gave to your fathers for all time. See, you are relying

on illusions that are of no avail. *Will you steal and murder and commit adultery and swear falsely, and sacrifice to Baal, and follow other gods whom you have not experienced, and then come and stand before Me in this House which bears My name and say, "We are safe?"—[Safe] to do all these abhorrent things! Do you consider this House, which bears My name, to be a den of thieves? As for Me, I have been watching—declares the LORD.*

Just go to My place at Shiloh, where I had established My name formerly, and see what I did to it because of the wickedness of My people Israel. And now, because you do all these things—declares the LORD—and though I spoke to you persistently, you would not listen; and though I called to you, you would not respond—therefore I will do to the House which bears My name, on which you rely, and to the place which I gave you and your fathers, just what I did to Shiloh. And I will cast you out of My presence as I cast out your brothers, the whole brood of Ephraim.

11. תלמוד בבלי מסכת יומא דף ט עמוד ב

מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלשה דברים שהיו בו: עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים... אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלש עבירות: עבודה זרה, גלוי עריות, ושפיכות דמים... ובמקדש ראשון לא הוה ביה שנאת חנם? והכתיב מגורי אל חרב היו את עמי לכן ספק אל ירך. ואמר רבי אלעזר אלו בני אדם שאוכלין ושותין זה עם זה, ודוקרין זה את זה בחרבות שבלשונם! - ההיא בנשיאי ישראל הואי, דכתיב זעק והילל בן אדם כי היא היתה בעמי. ותניא: זעק והילל בן אדם יכול לכל? תלמוד לומר: היא בכל נשיאי ישראל.

11. Talmud Yoma 9b

Due to what reason was the First Temple destroyed? *It was destroyed due to the fact that there were three matters that existed in the First Temple: Idol worship, forbidden sexual relations, and bloodshed...*

However, considering that the people during the Second Temple period were engaged in Torah, mitzvot, and acts of kindness, why was the Second Temple destroyed? Due to that there was wanton hatred, to teach you that the sin of wanton hatred is equivalent to the three severe transgressions: Idol worship, forbidden sexual relations and bloodshed.

The Gemara asks: And in the First Temple era was there really no baseless hatred? Isn't it written: "Cry and wail, son of man, for this will befall my people, this will befall all the princes of Israel: They will be cast before the sword together with my people, therefore strike the thigh" ([Ezekiel 21:17](#))? Rabbi Eliezer interpreted this verse and said: These are people who eat and drink with each other, and stab each other with verbal barbs.

The Gemara answers: That behavior was found only among the princes of Israel, as it is written: "Cry and wail, son of man, for this will befall my people"; and it was taught in a *baraita*: "Cry and wail, son of man, for this will befall my people"; one might have thought that unsavory trait was common to all. Therefore, the verse states: "This will befall all the princes of Israel."

12. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ל עמוד ב

דאמר רבי יוחנן: לא חרבה ירושלים אלא על שדנו בה דין תורה. - אלא דיני דמגזתא לדיינו? - אלא אימא: שהעמידו דיניהם על דין תורה, ולא עבדו לפנים משורת הדין.

12. Talmud Bava Metzia 30b

Rabbi Yoḥanan says: *Jerusalem was destroyed only for the fact that they adjudicated cases on the basis of Torah law in the city.* The Gemara asks: Rather, should they rather have adjudicated cases on the basis of arbitrary decisions? Rather, say: That they established their rulings on the basis of Torah law and *did not go beyond the letter of the law.*

13. תוספות מסכת בבא מציעא דף ל עמוד ב

לא חרבה כו' - ואם תאמר דביומא (דף ט:): אמר מפני שנאת חנם וי"ל דהא והא גרמא.

13. Tosafot Bava Metzia 30b

And if you will challenge that in Yoma it says because of baseless hatred, one ought to conclude that both were causes.

14. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פה עמוד א

אמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגדה על מה אבדה הארץ, דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו. שנאמר ויאמר ה' על עזבם את תורת אשר נתתי לפניהם. אמר רב יהודה אמר רב: **שלא ברכו בתורה תחילה.**

14. Talmud Bava Metzia 85a

Rav Yehuda says that Rav says: What is the meaning of that which is written: "Who is the wise man, that he may understand this? And who is he to whom the mouth of the Lord has spoken, that he may declare it? Why has the land been lost and laid waste like a wilderness, so that none passes through?" (Jeremiah 9:11). This matter was stated by the Sages, and yet they could not explain it. It was stated by the prophets, and yet they could not explain it, until the Holy One, Blessed be He, Himself explained it, as it is stated in the next verse: "And the Lord says: Because they have forsaken My Torah which I set before them" (Jeremiah 9:12). *Rav Yehuda says that Rav says: that they did not recite a blessing on the Torah prior.*

15. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קט עמוד ב

אמר אביי: **לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו בה את השבת**, שנאמר ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל בתוכם.

אמר רבי אבהו: **לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו קריאת שמע שחרית וערבית**, שנאמר הוי משכימי בבקר שכר ירדפו וגו' וכתוב והיה כנור ונבל תף וחליל ויין משתיהם ואת פעל ה' לא יביטו וכתוב לכן גלה עמי מבלי דעת. אמר רב המנונא: **לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תינוקות של בית רבן**, שנאמר: שפך על עולל בחוץ וגו' מה טעם שפך - משום דעולל בחוץ. אמר עולא: **לא חרבה ירושלים אלא מפני שלא היה להם בושת פנים זה מזה**, שנאמר הובישו כי תועבה עשו גם בוש לא יבושו וגו'. אמר רבי יצחק: **לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהשוו קטן וגדול**, שנאמר והיה כעם ככה וכתוב בתריה הבוק תבוק הארץ. אמר רב עמרם בריה דרבי שמעון בר אבא אמר רבי שמעון בר אבא אמר רבי חנינא: **לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה**, שנאמר היו שריה כאילים לא מצאו מרעה. מה איל זה ראשו של זה בצד זנבו של זה - אף ישראל שבאותו הדור, כבשו פניהם בקרקע ולא הוכיחו זה את זה. א"ר יהודה: **לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים**, שנאמר והיו מלעיבים במלאכי האלהים ובזים דבריו ומתעתעים בנביאיו עד עלות חמת ה' בעמו עד (אין) [לאין] מרפא. מאי עד לאין מרפא? - אמר רב יהודה אמר רב: כל המבזה תלמידי חכמים אין לו רפואה למכתו.

ואמר רבא: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמנה, שנאמר שוטטו בחוצות ירושלים וראו נא [ודעו ובקשו ברחובותיה אם תמצאו איש] (אם יש איש) עושה משפט מבקש אמונה ואסלח לה. איני? והאמר רב קטינא: אפילו בשעת כשלונה של ירושלים לא פסקו ממנה אנשי אמנה, שנאמר כי יתפש איש באחיו בית אביו (לאמר) שמלה לכה קצין תהיה לנו - דברים שבני אדם מתכסין בהן כשמלה ישן בידך, והמכשלה הזאת תחת ירך

דברים שאין בני אדם עומדין עליהם אלא אם כן נכשלים בהן ישנן תחת ירך קצין תהיה לנו. ישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חבש וגו'. אין ישא אלא לשון שבועה, וכן הוא אומר לא תשא את שם ה'. לא אהיה חבש - לא אהיה מחובשי עצמן בבית המדרש, ובביתי אין לחם ואין שמלה - שאין בידי לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד. וממאי? דילמא שאני התם, דאי אמר להו גמירנא, אמרו ליה: אימא לן! - הוה ליה למימר: גמר ושכח. מאי לא אהיה חבש - כלל. - לא קשיא, כאן - בדברי תורה, כאן - במשא ומתן.

15. Talmud Shabbat 119b

Abaye said: *Jerusalem was destroyed only because people desecrated the Shabbat in it*, as it is stated: “And from My Shabbatot they averted their eyes, and I was profaned among them” ([Ezekiel 22:26](#)).

Rabbi Abbahu said: *Jerusalem was destroyed only because its citizens intentionally omitted recitation of Shema morning and evening*, as it is stated: “Woe to those who rise early in the morning and pursue the drink and are aflame from wine until late in the evening” ([Isaiah 5:11](#))...

Rav Hamnuna said: *Jerusalem was destroyed only because schoolchildren there were interrupted from studying Torah*, as it is stated: “And I am filled with the wrath of God, I cannot contain it, pour it onto the infants in the street” ([Jeremiah 6:11](#)). Rav Hamnuna explains: What is the reason that the wrath is poured? It is because infants are outside in the streets and are not studying Torah.

Ulla said: *Jerusalem was destroyed only because people had no shame before each other*, as it is stated: “They acted shamefully; they have performed abominations, yet they neither were ashamed” ([Jeremiah 6:15](#)).

Rabbi Yitzhak said: *Jerusalem was destroyed only because small and great citizens were equated*, as it is stated: “And the common people were like the priest” ([Isaiah 24:2](#)). And it is written afterward: “The land shall be utterly desolate” ([Isaiah 24:3](#)).

Rav Amram, son of Rabbi Shimon bar Abba, said Rabbi Shimon bar Abba said Rabbi Hanina said: *Jerusalem was destroyed only because the people did not rebuke one another*, as it is stated: “Her ministers were like stags that found no pasture, and they walked without strength before their pursuer” ([Lamentations 1:6](#)). Just as this stag turns its head toward the other's tail when it grazes, and each one feeds on its own, so too, the Jewish people in that generation lowered their faces to the ground and did not rebuke one another.

Rabbi Yehuda said: *Jerusalem was destroyed only because they disparaged the Torah scholars in it*, as it is stated: “And they mocked the messengers of God and disdained His words and taunted His prophets, until the wrath of God arose against His people, until it could not be healed” ([II Chronicles 36:16](#)). What is the meaning of: Until it could not be healed? Rav Yehuda said that Rav said: It means that anyone who disparages Torah scholars cannot be healed from his wound.

And Rava said: *Jerusalem was destroyed only because there were no more trustworthy people there*, as it is stated: “Roam about the streets of Jerusalem and see, and search its plazas, if you can find a person, who acts justly, who seeks integrity, that I should forgive

it”(Jeremiah 5:1). The Gemara asks: Is that so? Didn't Rav Ketina say: Even at the time of Jerusalem's failure, trustworthy people did not cease there, as it is stated: "For a man will grab his brother of his father's house and say: You have a garment. Come be a chief over us" (Isaiah 3:6)? Things that people use to cover up like a garment, secrets, are in your hands and you know about them. Therefore, you should be a leader of the community. And that which is stated: "And let this ruin be under your care," meaning: Matters of Torah that people do not ascertain unless they misunderstand them are in your hands; therefore, be a chief over us. It is stated later on in that passage: "He will rise [*yissa*] on that day, saying, I will not be a ruler while in my house there is no bread and no garment, you shall not appoint me as chief of the people" (Isaiah 3:7). The term rise [*yissa*] means nothing other than an oath, as it says: "Do not raise [*tissa*] the name of the Lord your God in vain" (Exodus 20:17). I will not be a ruler, means: I will not be one of those who close themselves up in the study hall, as I do not regularly do so, while in my house there is no bread and no garment, for I have neither Bible nor Mishna nor Gemara in my hands. And from what do you conclude that this admission was due to their faithfulness? Perhaps it is different in that case, as had he told them: I studied Torah, they would have said to him: Tell us what you studied. That is not difficult, as he could have at least said he learned and forgot. The Gemara asks: Therefore, what is: I will not be a ruler? It means that he is telling the truth and although he could have lied, he admits that he did not study Torah at all. *The Gemara answers: This is not difficult. Here, where it was taught that they were faithful, that was with regard to matters of Torah; whereas here, where it was taught that there were no more people of faith in Jerusalem, that was with regard to matters of business.*

16. מהרש"א חידושי אגדות מסכת שבת דף ק"ט עמוד ב

בשביל שחללו בה שבת כו'. לכאורה דכל הני אמוראי דכל חד אמר לא חרבה ירושלים אלא בשביל זה כו' וכל חד נקט מלתא אחרינא דפליגי אהדדי אבל מדלא קאמר ר' אבהו אמר כו' וכן בכל אינך אלא וא"ר אבהו כו' משמע דלא פליגי

16. Maharsha (Rabbi Shmuel Eliezer Eideles), Chiddushei Aggadot, Shabbat 119b

It seems that all of these *amoraim* are giving different reasons for the destruction of Jerusalem that contradict each other. But since the Gemara says not "Rabbi Abahau says" but rather "says Rabbi Abahu," it seems that the subsequent statements do not conflict.

17. *The Lord is Righteous in All His Ways*, Rabbi Joseph B. Soloveitchik, p. 173

The *hurban Beit ha-Mikdash* is a consequence not of a sin that the Jewish people committed just before it, but of an accumulation of sins throughout Jewish history, of historical sins as well. When there is an accumulation of sins, *Ha-Kadosh Barukh Hu* does not distinguish between a big sin and a small sin... The *hurban Beit ha-Mikdash* was due to an accumulation of sinful experiences, including the "sin of Nov and Giv'on..." The punishment for the sins of Nov and Giv'on was meted out hundreds of years later. This is what we call historical sin; "He visits the sins of fathers upon children" (Exodus 20:5).